

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

סמ.

לעזי רש"י

ט"ל"א [מ"ל"א]. קרום
 בעין הפועל בראיה.
 קר"ג כרכוב.
 אישטרי"ם
 [אישטרי"ם]. קש.
 מצינור"א
 [מצינור"א]. סלק קצוץ.
 מדייר"ש
 [מדייר"ש]. עץ
 דובובן הבר.
 אינציר"ל. שומן המעים.
 גל"ט [גל"ט]. בלוט.
 אישטרי"ם
 [אישטרי"ם]. דלקת שקדים.
 פילטר"ו [פילטר"ו].
 כן-הרצית [צמח].
 בדמוני"א [בלדימוני"א].
 שומר האלפים.
 פינגו"י. חילבה
 [גרגנית יוונית]. צמח
 הממשש [להבין].
 המול"ן. כשות.
 אישטרי"ם
 [אישטרי"ם]. דלקת שקדים.
 צור"י [צור"י].
 נחל חרסם.
 גל"ט. בלוט.
 אמנויק"א [אמנויק"א].
 כלוריד. אמניה.
 גל"ט. חלבנה.

לברוקתי. הכה משמע דיש לה רפואה וכן צפ' המול"א יין (שנת 77 עה). נמי קאמר שכן כוחל"ן לברוקתי וקשה דבזכורות (77 לח): חשיב ליה גבי מונין הקבועין ואומר רבינו ינחק דכל מה שאינו עובר מאיליו או ע"י רפואה קלה חשיב מוס קבוע אי נמי רפואה המולי דלכא ודהמול"א היינו בתחילת המולי אל"ל

בסוף המולי אין לו רפואה:
לכבא. שינס כדפי' צקונטרס כאן ולא כמו שפירש בעלמא (ע"ז 77 כח.) דהיינו חמישים ב מולאמינן צערי פסחים (77 ק"ג) לא מעקר ככא וכן בחולין (77 נט): תמור ככי ושיני דגב"י זה לא שייך לומר בחמישים:¹

וליתבינהו ניהליה בצינורא דדשא וניכלינהו² בקלקולי דמתא בתר הכי לפשוט שודרא ברקא ונימרו הכי שברירי דפלוני בר פלוניא שבקינהו לפלוני בר פלוניא³ וליחרו לכלבא בבביתא דעיניה לשברירי דיממא ליתי שבעה סומקי מגווא דחיותא וניטוינהו אחספא דאומנא וליתבי איהו מגואי ואיניש אחרינא מאבראי ונימא ליה עורא חב לי דאיכול ונימא ליה האך פתיחא סב איכול ובתר דאכיל ליתבריה לחספא דאי לא הדרי עילוייה לדמא דאתי מנחירא ליתי גברא כהן דשמיה לוי וליכתוב ליה לוי למפרע ואי לא ליתי איניש מעלמא וניכתוב ליה אנא פפי שילא בר סומקי למפרע ואי לא ניכתוב ליה הכי טעם דלי במי כסף טעם דלי במי פגם ואי לא ליתי עיקרא דאספסתא ואשלא דפוריאי עתיקא וקורטסא ומוריקי וסומקא דלוליבא ונקלינהו בהדי הדדי וליתי גבבא דעמרא וניגדול תרתי פתילתא ולמטיש בחלא וניגדבל בקיטמא הדין וניתבי בנחיריה ואי לא ליחזי אמת המים דאולת ממוזה כלפי מערב ונפסע וניקום חד כרעא להאי גיסא וחד כרעא להאי גיסא ונישקול טינא בידיה דימינא מתותי כרעא דשמאליה ובידיה דשמאלא מתותי כרעא דימיניה וניגדול תרתי פתילתא דעמרא וניטמיש בטינא וניתבי בנחיריה ואי לא ליתבי תותי מרובא וניתו מיא ולישרד עליה ולימרו כי היכי דפסקי הני מיא ליפסוק דמיה דפלניא בר פלניא לדמא דאתי מפומא בדקינן ליה בגילא דחישתא אי סריך מריאה קאתי ואית ליה תקנתא ואי לא מכבדא קאתי ולית ליה תקנתא אמר ליה רב⁴ אמי לרב אשי והאנן איפכא תנן⁵ גיטל הכבד ולא נשתייר הימנה כלום הריאה שניקבה או שחסרה אמר ליה כיון דמפומיה קאתי אימר איתמוחי איתמוח אמר מר אי מריאה קאתי אית ליה תקנתא מאי תקנתיה ליתי שבעה⁶ כונוי מפירמא דסילקא ושבעה כונוי פירמא דכרתי וחמשה כונוי פירמא ותלתא כונוי דמלפחי וכוונא דכמונא וכוונא דחבלי וכנגדן כנתא פטירתא וליבשיל וליכול ולישתי אבתריה שיכרא חריפא דטבת לכבא אמר רבה בר רב הונא ליתי תומא יחידאה ונימרוסיה במישהא ומילחא ונתביה אטופראי דאליונא דההוא גיסא דכייב ליה ונהדר ליה גנפא דלישא וניזדהר לבישריה דקשי לחיורא לחינכי אמר רבי יוחנן⁷ חומתי כי ממרו ועיקרא דחומתי עדיף מממרו ונינקוט בפומיה הני לאוקומי לבשולי ליתי פארי דריש נפייא ומלפחי בעפרייהו ושובלילתא וחומרתא דכשותא ונינקוט כאמגוזא בפומיה לאיפתוחי לינפח ליה חבריה תחלי חיותא בגילא דחישתא לאסוקי ליתי עפרא מטולא דבית הכסא וניגבול בדובשא וניכול דמעלי ליה⁸ לברסם ליתי כי פיסתקא דנישדור וכי אמגוזא דחלבניתא דובשניתא ומלי תרוודא דובשא חיותא ומלי נטלא בת מחוזא חמרא נקידא ונישלוקינהו בהדי הדדי וכי בשיל נשדור בשיל ליה כוליה ואי לא ליתי רביעתא דחלבא דעזא חיותתי וניטייפה

לברוקסי. חולי שבעין שקורין טייל"א: דש חומרי. מנומר שצבע גווינן מחמת זקנה: ונייבשיש צעולא. כלומר שלא מחמת שמש: **הרי מנסא כוחלא וחדא מנסא מיניה.** שני חלקים כחול וחלק אחד מנומר: **הנסא מכהלי.** מכחול הוא כנף עץ שנוטל צו הכחול ונותן עשין: **הנסא מכהלי.** שלשה פעמים: לימלי ישיב צעינו: דאי לא. מיוזדהר דלל לימלי טפי פקע עינייה: לשברירי דליליא. סגורים הבאות על האדם צלילה: שודרא ברקא. חבל של שיער בהמה ושל זבן סוס ופרה: וניסר **חדא כרעא מיניה וחדא כרעא מלכבא.** יקשר אחד מרגליו ורגל הלכז בשני ראשי החבל: ונערפו **ינוקא חספא אכסריה.** יקשקשו מינוקות שברי חרקים אחריו: ויאמרו. לחש זה: **אסא לנכא אכסא סרגול.** זקן כלב שזטה סרגול: **אומלי.** חמירות בשר: **ונפיננהו ניהליה.** בני הבתים להנך אומלי צינורא דדשא: **קלקלי אשפות:** ליפשוט. יתיר הקשר מרגלו: **צציתא דעיניה.** צצית עינו: **סומקי.** טחולים: **אחספא דאומנא.** כלי חרס מנוול שמקיין לתוכו דם: **ונימא ליה עורא.** לפתיחא חב לי ואיכול: **פפי שילא כו.** לחש הוא: **טעם דלי במי כסף.** לחש הוא: **אשלא דפוריא.** חבל של מיטה: **וקורטסא.** נייר של מוכין: **ומוריקא.** קרו"ג. **וסומקא דלונבל.** דבר ארום הגדל צולב: **ונגדיל פתילתא.** לשון גדילי"ם. יעשה פתילה מן הזמר: **ולמטיש בחלא.** ישרה בחומץ: **וניגדניל.** יגלגלנו חשפר ודבק האפר צו: **ונשדו עליה.** דרך מרוב: **סריך.** מדבק הקש צדס: **גילא.** אישטרי"ם: **כיון.** דדמא דכבדא שהיא מליה למטה מן הריאה עולה למעלה ונפיק דרך הפה: **אימר איתמוחי איתמה.** כולה כבדא ולא נשתייר הימנה כלום ונפל לריאה דרך קנה הכבד שמחובר לקנה של ריאה: **כונוי.** מלא אגרוף: **פירמא דסילקא.** קניצת מרדס מצינור"א: **פירודא.** מין עשב וי"א מדייר"ש: **וכנגדן.** כשיעור כל אלו: **כנסא פטירסא.** אנטרי"ל של בהמה שהיתה פטר רחם לאמה: **לכבא.** חולי השינס הפנימיים: **סומא יחידא.** ראש שום שלא היה צו אלל אלע אחד: **ונמרסייה.** ישחקנו: **אטופרא דחליונא.** על כפורן של צוהן יד: **ונזדהר לנשריה.** שלא יגע אותו שום צצית: **דקשי לחיורא.** צרעת: **לחינכי.** אצבעות הגדלים

בגרון כמין גל"ט ובלשון רומי אשטריגיל"ן: **חומי די ממרו.** עלי של חמוס פילטר"ו טוב לרפואה זו כמין עשב שקורין ממרו בלשון ארמי: **ועיקרא דחומסי.** שורש החימוס פילטר"ו: **עדיף.** לרפואה מממרו. ממרו שצדמוני' לשון מורי: **הני.** חוממי ונמרו: **לאוקומי.** המולי שלא ינפח יותר מדאי: **לנשולי.** האצבעות שמקצן לחה שלהן לתוכן שתהא יולאה כשיבקעו אותו: **פארי דיש נפיל.** סודים גדולים שפין למעלה צנפה כשמרקדין: **וטלפחי צעפרייהו.** עדשים עם עפר שנתלשו בהן: **ושצלוניסא.** תלתן פינגו"י: **וחומרסא דכשופא.** פרס שצנפות הומל"ן: **כאמגוזא.** כשיעור אגוז: **לפתוחי.** האצבעות של אשטריגיל"ן שיבקעו ותלל הליחה: **לינפח ליה.** צגרונו: **נגילא דחיעסא.** שהוא חלול ויכניס זרע השחלים לתוכו צראש אחד ויכניסו בתוך פיו של חולה עד הצליעה וינפח חצירו צראש האחר וילא השחלים ויפלו ויחמו על החולי: **לאסוקי.** להעלות בשר לרפאות היקוע: **מטולא דציס הכסא.** מחמת כל צנינים המסודרות לצית הכסא שדות וממוקנות כעין מושב: **בצרסם.** חולי שקורין צור"י והוא צא מן הראש דרך החוטם: **כי פיסתקא דנשדור.** כשיעור גל"ט של ארז מסס ששדור שקורין אמנויק"א: **הצנינא דובשניתא.** חלבנה דממוקת שקורין גל"ט: **סוודא.** קש. **טולא.** כלי מחזיק רביעית: **חמרא נקידא.** יין חלול יפה שאינו דרום: **וכי צביל נשדור בשיל כוליה.** זה סימן יהיה לך לכשיבשל הנשדור צידוע שאחר סמינן מצושלן לפי שהוא קשה:

א) ונתקם הערך בערך אשא אשא] ט) וצ"ק כח. ונע"ז כח. כח רש"י מרגוס מאשפות ירם אבין מקלקלמא מריס חשוקא, א) נראה שצ"ל וליחרו, רש"י וצ"ה צערך עדין ציתא, ד) צמתי דפריר רב אית, ובעצ"ן כמוב דלולי צ"ל רב אסי, ט) חולין מב, א) וי"א בוני אלל ציירטת עדין עדין ג) נביתא כונו ופירושו חופן וע"י שצנפת קי: הירסא שלפנינו בוני ופרשי"ם שם בוני מלא אגרוף ובעידין טע: פש"י בוני מדות ולקמן ע"ז דף ע. בוני פרשי"ם מלא אגרוף וע"י שצנפת קי: חולין דף ה) ובעדין עדין חמת איתא חומתי וממרו פי' בלע"ז פילטר"ו], ח) בחולין דף קה: איתא לברסם. מלא הווע"ס ט) ונדרכס ככ], י) וע"י מוס' שם ד"ה ככ],

מוסף תוספות
 א. האחרונים הוזהרים המכיל. מוס' חולין נט: ד"ה נמור. ב. מקום מושב השנים. מוס' ע"ז סח. ד"ה ככ. ג. שאותן אין דרכן ליפול. מוס' חולין סס.

1) שם שייך לומר בחמישים.
 2) וליחזי אמת המים דאולת ממוזה כלפי מערב ונפסע וניקום חד כרעא להאי גיסא וחד כרעא להאי גיסא ונישקול טינא בידיה דימינא מתותי כרעא דשמאליה ובידיה דשמאלא מתותי כרעא דימיניה וניגדול תרתי פתילתא דעמרא וניטמיש בטינא וניתבי בנחיריה ואי לא ליתבי תותי מרובא וניתו מיא ולישרד עליה ולימרו כי היכי דפסקי הני מיא ליפסוק דמיה דפלניא בר פלניא לדמא דאתי מפומא בדקינן ליה בגילא דחישתא אי סריך מריאה קאתי ואית ליה תקנתא ואי לא מכבדא קאתי ולית ליה תקנתא אמר ליה רב אמי לרב אשי והאנן איפכא תנן גיטל הכבד ולא נשתייר הימנה כלום הריאה שניקבה או שחסרה אמר ליה כיון דמפומיה קאתי אימר איתמוחי איתמוח אמר מר אי מריאה קאתי אית ליה תקנתא מאי תקנתיה ליתי שבעה כונוי מפירמא דסילקא ושבעה כונוי פירמא דכרתי וחמשה כונוי פירמא ותלתא כונוי דמלפחי וכוונא דכמונא וכוונא דחבלי וכנגדן כנתא פטירתא וליבשיל וליכול ולישתי אבתריה שיכרא חריפא דטבת לכבא אמר רבה בר רב הונא ליתי תומא יחידאה ונימרוסיה במישהא ומילחא ונתביה אטופראי דאליונא דההוא גיסא דכייב ליה ונהדר ליה גנפא דלישא וניזדהר לבישריה דקשי לחיורא לחינכי אמר רבי יוחנן חומתי כי ממרו ועיקרא דחומתי עדיף מממרו ונינקוט בפומיה הני לאוקומי לבשולי ליתי פארי דריש נפייא ומלפחי בעפרייהו ושובלילתא וחומרתא דכשותא ונינקוט כאמגוזא בפומיה לאיפתוחי לינפח ליה חבריה תחלי חיותא בגילא דחישתא לאסוקי ליתי עפרא מטולא דבית הכסא וניגבול בדובשא וניכול דמעלי ליה לברסם ליתי כי פיסתקא דנישדור וכי אמגוזא דחלבניתא דובשניתא ומלי תרוודא דובשא חיותא ומלי נטלא בת מחוזא חמרא נקידא ונישלוקינהו בהדי הדדי וכי בשיל נשדור בשיל ליה כוליה ואי לא ליתי רביעתא דחלבא דעזא חיותתי וניטייפה